

Henki &

elämä

Kato, Katto Kassinen

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

16.2.2018 ■ numero 3

Kestääkö
sohvaperunan
kantti

► sivu 5

Kiinteistökujuja
on pakko
karsia

► sivu 6-7

Kolminaisuutta
ja avoimia
ovia

► sivu 16

Kolumni

Miljoonien hintalappu

Rakentamisen ja korjausrakentamisen huono laatu on puhuttanut jo 1990-luvulta lähtien, mutta mitään konkreettista, merkittävää parannusta ei vielä ole saatu tilanteeseen. Maankäyttö- ja rakennuslaki on mahdollistanut sen, että kaikki vastuu rakentamisesta ja korjausrakentamisesta jää asiakkaalle eli työn tilaajalle.

Rakentaja, joka itse on alan ammattilainen ja asiantuntija, voi tehdä törkeitäkin rakennusvirheitä saamatta siitä mitään vaikuttavia sanktioita. On selvää, ettei tällainen tilanne motivoi rakennusteollisuutta laadukkaaseen työhön. Pintojen alle voidaan jättää vakaviakin rakennusvirheitä, jotka paljastuvat tyyppisesti usein vasta 10–20 vuoden kuluttua sisäilmaongelmien havaitsemisen myötä. Silloin rakentajalla ei ole enää mitään vastuuta työstään.

Arvioidaan, että noin 800 000 suomalaista altistuu kosteus- ja homevaurioille päivittäin kodeissaan, työpaikoillaan, kouluissa, sairaaloissa tai muissa julkisissa rakennuksissa. Eduskunnan tarkastusvaliokunta arvioi vuonna 2012 rakennusten korjausvelan olevan 30–50 miljardia euroa. Kosteus- ja homevaurioiden terveyteen liittyvien kustannusten taso arvioitiin 23–953 miljoonaksi euroksi vuodessa.

Olen työssäni Asumisterveysliiton toiminnanjohtajana joutunut kohtaamaan paljon surullisia homeongelman aiheuttaneita ihmiskohtaloita, lukemattomien ihmisten vakavia sairastumisia, rankkoja oikeudenkäyntejä, syrjäytymisiä ja jopa itsemurhia. Jos kaikille näille annettaisiin hintalappu, niin puhuisimme valtavista menetyksistä sekä kansantaloudelle että yksittäisille ihmisille.

1990-luvulla vähäteltiin homeongelmaa sanonnalla ”hometta korvien välissä”. 2000-luvulla asia otettiin jo vakavasti aina näihin päiviin saakka. Nyt, kun on valjennut minkälaisia kustannuksia sisäilmaongelmat voivat aiheuttaa yhteiskunnalle, vakuutusyhtiöille ja kiinteistöjen omistajille, yritetään sinnikkäästi taas luoda mielipideilmastoa, jonka mukaan kyseessä olisi vain psykkinen ongelma, josta pääsee terapialla.

Hannele Rämö
Rakennusterveysasiantuntija
Asumisterveysliitto AsTe ry

Tänään rukoilen

Turvallista matkaa

Olemme menossa hiihtolomareissulle pohjoiseen omalla autolla. Pitkiä matkoja tulee ajettua harvemmin, joten rukoilen koko perheelle turvallista matkaa ja loma-
viikkoa.

mies, 43

Tavoitteena terveet ja tarkoituksenmukaiset tilat

Lähiaikojen suurimpia investointeja on ollut Korpilahden kirkon peruskorjaus, joka alkaa olla loppusuoralla. Kiinteistöpäällikkö Maritta Lukkarisen mukaan jokaisen kiinteistön kohdalla on mietittävä, kenelle ja mihin tarkoitukseen tiloja korjataan.

Kiinteistöjen määrää on Jyväskylän seurakunnassa pakko vähentää menojen hillitsemiseksi. Kirkkoja ja seurakuntakeskuksia on silti jatkossakin tiheässä.

SIRPA KOIVISTO teksti
HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN kuva

Jyväskylän seurakunnassa on mietitty jo useamman vuoden ajan, mitä tehdä seurakunnan suurelle kiinteistömäärälle. Kulujen karsimiseksi on jouduttu tekemään kipeitäkin päätöksiä. Osa kiinteistöistä on myyty ja osa suljettu vakavien sisäilmaongelmien vuoksi.

Jyväskylän kaupunki- ja maaseurakunnan sekä Korpilahden seurakunnan yhdistyttyä vuonna 2009 oli selvää, että kasvavien kiinteistömenojen hillitseminen edellyttää merkittävää kiinteistöjä vähentämistä. Jo tuolloin ulkopuoliselta asiantuntijalta tilatut kiinteistöselvitykset osoitti, että kaikkien peruskorjauksista vaativien kiinteistöjen korjaukseen tarvittaisiin noin 40 miljoonaa euroa

seuraavien kymmenen vuoden kuluessa.
– Talouden kannalta nähtiin kestävämmäksi paitsi korjausinvestointien suuri määrä, myös jatkuvasti kasvavat kiinteistöjen käyttökulut, kirkkoherra Arto Viitala kertoo.

Kiinteistöjä koskevat päätökset perustuvat vuonna 2010 kirkkovaltuuston hyväksymään, asiantuntijaselvityksen pohjalta laadittuun kiinteistöstrategiaan. Kiinteistöstrategiassa seurakunnan kiinteistöt luokiteltiin säilytettäviin, luovuttaviin sekä niihin, joiden jatkoa punnitaan vielä tarkemmin lisäselvitysten jälkeen. Strategia päivitettiin uudelleen kolme vuotta sitten.

Seurakunnan omistuksessa olevista kiinteistöistä on tähän mennessä vähennetty viidennes eli noin 10 000 kerrosneliötä, kiin-

teistöpäällikkö Maritta Lukkarinen kertoo.

– Tavoitteena on vielä noin 6 000 kerrosneliön vähennys kiinteistöstrategian mukaisesti. Tähän ryhmään kuuluvat muun muassa ne kiinteistöt, joita on raskas ylläpitää ja kannattamatonta korjata.

– Jokaisen kiinteistön kohdalla on mietittävä, kenelle ja mihin tarkoitukseen tiloja korjataan. Tärkeää on myös taata niin seurakuntalaisille kuin työntekijöille tarkoituksenmukaiset, terveet ja turvalliset toimitilat, Lukkarinen toteaa.

– **Vaikka joistakin** kiinteistöistä on pakko luopua, suurin osa kiinteistöistä kuuluu yhä säilytettäviin ja hyvässä kunnossa pidettäviin kohteisiin, Lukkarinen muistuttaa.

Jokaiselle alue seurakunnalle on kiinteistöstrategiassa turvattu ainakin yksi kirkko tai kirkkosali sekä muita tiloja seurakunnan toimintaa varten. Tämän linjauksen mukaisesti on viime vuosina investoitu muun muassa Korteppohjan seurakuntakeskuksen sekä Palokan ja Korpilahden kirkon peruskorjaukseen. Uudelleen on rakennettu Korpilahden ja Säynätsalon seurakuntakodit. Tulevien vuosien isompia investointikohteita ovat

ainakin Vanhan pappilan ja Kaupunginkirkon peruskorjaus sekä kirkkotilojen osoittaminen Huhtasuon alue seurakunnalle.

Tilojen vuokraaminen Kauppakeskus Sepästä ja pian remontoitu Huhtakeskuksessa sijaitseva seurakuntakoti turvaavat Huhtasuon alue seurakunnan toiminnan tilanteessa, jossa sekä Huhtasuon kirkko että Halsin seurakuntakeskus on jouduttu sulkemaan vakavien sisäilmaongelmien vuoksi.

” Vaikka joistakin kiinteistöistä on pakko luopua, suurin osa kiinteistöistä kuuluu yhä säilytettäviin.

Luovuttavien kiinteistöjen listalle on koottu niitä toimipaikkoja, joiden myymisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa seurakunnan toiminnalle.

– Tähän ryhmää kuuluu muun muassa Lohikosken seurakuntakeskus. Tilan sulke-

minen vakavien sisäilmaongelmien vuoksi ja siitä kirkkovaltuustossa tehty luopumispäätös ovat ymmärrettävästi monille seurakuntalaisille pettymys. Lohikosken alueelta on kuitenkin varsin lyhyt matka Lahjaharjun kappelin jumalanpalveluksiin ja muuhun toimintaan tai Taulumäen kirkkoon, Arto Viitala huomauttaa.

Seurakunnan menojen hillitsemiseksi jostain on tingittävä.

– Kiinteistöstrategian toteuttaminen on välttämätöntä, jotta säästöt eivät kohdistu vain henkilöstömenoihin ja muihin toimintakuluihin. Tuntuu kohtuuttomalta ajatella, että meillä olisi paljon rakennuksia, mutta henkilöstömäärää vähennettäisiin merkittävästi. Sitä tuskin haluavat seurakuntalaisetkaan, Viitala sanoo.

Henkilöstömenojen kurissa pitämiseksi seurakunnassa on henkilöstöstrategia. Sen mukaisesti vakituisia virkoja on vähennetty noin 13 prosenttia.

Virallisilla kirkkoilla on kiinteistöstrategiassa erityisasema. Näitä ovat Taulumäki, Säynätsalo, Korpilahti, Kuokkala ja Kaupunginkirkko. Muut toimipisteet ovat virallisesti

seurakuntakeskuksia. Niitä on kuitenkin tapana kutsua myös kirkkoiksi, koska tiloissa järjestetään jumalanpalveluksia.

– Lähikirkkojen verkosto on Jyväskylässä sulkemisten jälkeenkin hyvin tiheä pinta-alan nähdessä. Meillä on yhä 14 jumalanpalveluspaikkaa jokseenkin joka sunnuntai.

Viitalan mukaan seurakunnan toiminnassa on tapahtumassa toimintakulttuurin muutos. Seurakunnan omilla tiloissa järjestettävät tapahtumat vähenevät ja yhä useammin kokoonnutaan jossakin muualla.
– Kiinteistöstrategiassa on lähdetty siitä, että seurakunnalla on myös omia tiloja ja niitä on turvattu tietty määrä, mutta tarvitsemme tilojen osalta myös muuntautumiskykyä. Enää ei voida ajatella, että toiminnan tarpeet ovat samat vuosikymmeniksi eteenpäin, Viitala sanoo.

Hyvä esimerkki tästä on Sepän Kipinä Kauppakeskus Sepässä. Läsnäolo kauppakeskuksessa tarkoittaa aivan uudenlaisia mahdollisuuksia kohtaamiin. Kiinteistökulut vuokratiloissa ovat tarkasti ennakoitavissa ja tiloista voidaan tarvittaessa myös hemmin myös luopua.

– Tykkään junajutuista ja sellaisista, joissa on paljon tavaroita. Hyvä kirja on jännittävä ja seikkailuita pitäisi olla. Minulle luetaan paljon kotona ja päiväkodissakin luetaan.
Benjamin Ylkänen 5 v

– Ryhmä Hau -kirjat ovat parhaita, koska niissä pelastetaan. Katson Ryhmä Hauta myös telkkarista. Kirjan pitäisi olla hauska ja kuvia pitää olla. Kotona luetaan kirjoja.
Peetu Alho 6 v

Keltinmäen päiväkodin Tähtitarharyhmä Keltinmäen kirjaston satutunnilla. Vuorossa on kuvakirja *Kuka lohduttaisi Nyytiä*. Satutuntia piti Lastenliiton kerhonohtaja Hilla Rötönen.

Hyvä kirja tukee lapsen kehitystä

Kirja viihdyttää ja antaa elämisen taitoja, kasvattaa sanavarastoa sekä herättää kysymyksiä ja keskusteluja.

PÄIVI ESKELINEN teksti
HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN kuva

Korpilahden yhtenäiskoulun kolmasluokkalaisten hiljentävät, kun luokanopettaja Riitta Ikävalko ryhtyy oppitunnin päätteeksi lukemaan ääneen tarinaa *Katto Kassisesta*. Oma aikansa rauhoittumisessa menee, mutta siten keskitytään kuuntelemaan. Ikävalko kertoo lukeneensa lapsille koko työuransa ajan.

– Uudet ekaluokkalaisten on ensin opettava kuuntelemaan ja keskittymään. Uskon, että tästä on hyötyä lapsille kaikessa muusakin koulutuyöskentelyssä. Sitä paitsi lapsille lukeminen on hauskaa, Ikävalko tuumaa. 1–3-luokkalaista yli 30 vuotta opettanut Ikävalko tietää, että lapset saavat virikkeitä nykyään aivan eri tavalla kuin ennen ja niiden tulvassa lapsista on tullut aiempaa lyhytjännitteisempiä.

Hyvä kirja ruokkii mielikuvitusta, antaa ajattelemisen aihetta ja auttaa kielellisessä kehityksessä.

– Lasten sanavarasto kasvaa, ja kun on sanoja, on helpompi ilmaista ajatuksiaan ja käsitellä tunteitaan.

Ikävalkon mukaan koulu tekee parhaansa, mutta kodin tuki lukemisasioissa on ratkaiseva. Jos kotonakin luetaan ja viedään lasta kirjastoon, siitä saattaa tulla elinikäinen tapa.

Vuosien varrella Ikävalkon oppilaat ovat kuulleet lukuisia satuja ja kertomuksia. Parhaita ovat olleet *Astrid Lindgrenin* kirjat kuten *Ronja Ryövärintytär* ja *Eemeli*-kirjat. Lisäksi Ikävalko on lukenut muun muassa *Fedja-setää*, *Timo Parvelan* kirjoja ja uusimpana *Supermarsua*.

– *Pekka Töpöhäntä* on pienimmille erinomainen keskustelun avaaja kiusaamisjuttuissa, hän sanoo kokemuksesta.

Klassikot kestävät aikaa. Kortepohjan kirjaston kirjastovirkailija *Anna Myllymäki* on huomannut, että on kirjasarjoja, jotka kiertävät lasten käsissä vuosikymmenestä toiseen.

Nuorten kirjojen klassikko-osastoon kuuluvat seikkailu- ja etsiväsarjat kuten *Viisikot* ja *Neiti Etsivä* -kirjat, myös *Anni Polvan Tiina*-kirjoja luetaan edelleen. Fantasiakirjallisuudessa *Harry Potter* -buumi jatkuu.

Myös eläinaiheet ovat suosittuja, jahevostalleilla hoidetaan niin hevosiakin ystävyysuhteita. *Erin Hunterin* eläinfantasiakirjoissa seikkailevat muun muassa *Soturi-kissat*.

– Elämän suuret asiat, syntymä, kuolema, yksinäisyys, tulevat jo lasten kirjoissa vastaan. Tärkeää on, että vaikeita asioita käsitellään pehmeästi, lapsen ymmärryksen tasolla, Myllymäki miettii.

Pieniä lukijoita viehättävät erilaiset kur-

kustuskirjat, joissa piilossa oleva kuva täydentää lukunautintoa. Kosketus- ja peilikirjat kiehtovat, ja lapset myös haluavat etsiä kuvista hassuja yksityiskohtia. Esimerkiksi *Mauri Kunnaksen* kirjojen kuvia löytyy aina jotain uutta katsottavaa.

” Elämän suuret asiat, syntymä, kuolema, yksinäisyys, tulevat jo lasten kirjoissa vastaan.

– Parhaita ovat turvalliset, lämpimät ja mukavat tarinat, joihin on helppo eläytyä. Hyvistä kirjoista oppii uusia asioita ja ne herättävät kysymyksiä, Myllymäki listaa.

Jyväskylän alueen kirjastoihin on hankittu useita kappaleita niitä kirjoja, joita nyt luetaan eniten. Lasten kirjoista *Tatu* ja *Patu*-kirjat komeilevat lainatuimpien listan kärjessä, vain *Mauri Kunnaksen Koiramäen Suomen historia* katkaisee listan. Kolmas listasuosikki on *Risto Rappääjä* -sarja.

Tunteista ja vaikeista asioista puhutaan Myllymäen havainnon mukaan nykyään aikaisempaa enemmän. Nuorten kirjoissa kestoaiheina ovat ystävyys ja ihmissuhteet, mutta kirjo on viime vuosikymmeninä laajentunut. Nyt myös erilaisia uuserperheen ja monikulttuurisen yhteisön kysymyksiä nostetaan esille.

Esimerkiksi *Cathy Cassidyn* kirjoissa kepeän kuoren alla käsitellään aikuiseksi kasvamiseen liittyviä asioita. Avioerot, uusio-perheet, muutot ja vaikeat sisarusuhteet ovat osa monen suomalaisenkin nuoren arkea, joka on kohdattava päästäkseen elämässä eteenpäin.

Suomalaisessa nykytuotannossa tätä genreä edustavat esimerkiksi *Tuija Lehtisen* nuorille ja varhaisnuorille suunnatut kirjat.

Edelleenkin kirjoissa puhutaan hyvistä tavoista, toisten huomioimisesta ja ihmissuhteiden hoitamisesta. Sen Myllymäki on huomannut, että tyttöjen ja naisten roolimalli on muuttunut.

– Nyt prinsessatkin seikkailevat eivätkä vain odota pelastavaa prinssiä, hän konkretisoi.

Ennen sotia monet lastenkirjoista olivat yl-tiöisänmaallisia ja uskonnollisia. 1950-luvulla ydinperheen asema korostui, naisten ja tyttöjen paikka oli kodin askareissa, kuvaillee vanhaa lastenkirjallisuutta tutkinut Vaa-

jakosken aluekirjaston informaattikko **Marja-Kaisa Miilumäki**.

– Toki poikkeuksia on. 1930-luvulla ilmestyi *Kaarlo Merimaan Takapihan sankareita*, jossa pojat eivät ole päätäkään kiinnostuneita koulunkäynnistä vaan seikkailustaan takapihoilla, Miilumäki kertoo.

Hänen mukaansa 50-luku oli saturomaanien kulta-aikaa. Silloin kirjoittivat suuret satukirjailijat, joiksi hän nimeää *Tove Janssonin*, *Kirsi Kunnaksen*, *Marjatta Kurenien* ja *Aila Nissisen*.

1960–70-luvuilla sadun ihmeet alkoivat siirtyä arkitodellisuuteen: tavalliset lapset astuivat prinsessojen ja prinssien tilalle. Myös muu arki, poliittinen liikehdintä, huoli luonnosta, maalta- ja maastamuutto alkoi näkyä lastenkirjoissa.

Esimerkeksi ajankuvauksesta Miilumäki nostaa *Camilla Mickwitzin Jason muuttaa maasta*, *Leena Krohnin Vihreä vallankumous* ja *Jukka Parkkisen Korppi*-kirjat.

Kuvittajien rooli on lasten kirjoissa erittäin tärkeä. Miilumäen mukaan *Mauri Kunnas* on tehnyt valtavan kulttuurityön *Koira-mäki*-kirjoillaan ja *Kristiina Louhi* kuvittaessaan kauniisti ja lämmöllä lapsiperheen arkea.

Entä onko kirjoja, joita kirjaston väki ei haluaisi lasten lukevan?

– Luulen, että nykyajan lasten mielestä jotkut 30-luvun sotakiikhoiset lastenkirjat

olisivat pelkästään tylsiä ja ne säilyttäkään paikkansa kirjojen historiassa ja kirjaston varastossa. Sitten tietysti on ikuisuusky-symys *Grimmin satujen* raakuudesta – ei niitä varmaan herkeimmille lapsille kannata ilta-myöhällä lukea, Miilumäki tuumaa.

Tiesitkö?

Kun lapselle luetaan

- sanavarasto moninkertaistuu
- koulussa oppii paremmin
- lapsi kasvaa itsevarmemmaksi ja pärjää paremmin porukassa
- iltasadun kuullut lapsi nukkuu pidemmät yöunet
- lapsesta kasvaa parempi keskustelija ja kotona jutellaan enemmän
- lapsi, jolle luetaan, lukee myös aikuisena

Lukukeskuksen *Lue lapselle* -projekti
www.luelapselle.fi

JYVÄSKYLÄN YKKÖSAPTEEKKI
 Seppälän Citymarket
 Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
 Palvelemme: ma-la 9-20, su 12-18
www.jyvaskylanykkosapteekki.fi

Jyväskylän Pääsiäinen 2018

Su 18.3. klo 18 Kaupunginkirkko
 MARIA, HERRAN PALVELIJATAR
 Musica-kuoro, johtaa Pekka Kostainen
 Liput 15/10/5 euroa

Su 25.3. klo 18 Keltinmäen kirkko
 MISSA PAPA MARCELLI
 Lauluyhtye Versio
 Ahti Lassila, kontrabasso
 Liput 15/10/5 euroa

Ke 28.3. klo 19 Taulumäen kirkko
 J.S. BACH: MATTEUS-PASSIO
 Jyväskylä Sinfonia
 Liput 26/24/12 euroa
 + 2,50 euroa Lippu.fi:stä ostettuna

Pe 30.3. klo 18 Taulumäen kirkko
 LAMENTATIONES
 Hiljaisen viikon musiikkia
 Monte Cassinin luostarin käsikirjoituksista
 Vokaaliryhtye Lumous
 Anneli Malinen, lukija
 Liput 15/10/5 euroa

Su 1.4. klo 18 Kaupunginkirkko
 FANFARE FESTIVO
 Tomas Gričius (RSO), trumpetti
 Julia Tamminen, urut
 Liput 15/10/5 euroa

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Ilmoittaja!
 Henki & elämä -lehden
 ilmoitusmyynti:
 Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

KOTIMAA

Tenavien tunne- ja turvataitoilta vanhemmille ja kasvattajille

6.3. klo 18–19.30 Keltinmäen kirkolla

Aiheeseen vie koulukuraattori, sosiaalityöntekijä, perheterapeutti, kouluttaja, psykoterapeutti Pirjo Lahtinen Valteri-koulu Onervasta.

Tarvittaessa lastenhoitomahdollisuus, johon ilmoittautuminen 23.3. mennessä sirpa.talvitie@evl.fi.

Laita ilmoittautumiseen omat yhteystietosi sekä lapsen nimi ja ikä.

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Lauran TAKOMO

KEVÄT 2018 LAURAN TAKOMOT SEPÄN KIPINÄSSÄ
 ILLAT ALKAVAT KLO 17.

SU 11.2. KASVU ON JOHTAMISKYSYMYS
 #johtajuus #yrittäjyys #ihmisuus #kasvu
 Mukana Sepän kauppakeskuspäällikkö Mikko Seppälä & kansanedustaja Sinuhe Wallinheimo

SU 11.3. JAKSAMINEN ON HYVINVOINTIKYSYMYS
 #jaksaminen #hyvinvointi #mielenterveys #fyysisuus
 Mukana hyvinvointivalmentaja, valmennuspäällikkö Kaisa Wallinheimo, LeWell Oy

SU 15.4. ONNELLISUUS ON ASENNEKYSYMYS
 #onnellisuus #kiitollisuus #tasapaino #asenne
 Mukana onnellisuusprofessori, tutkija, kirjailija Markku Ojanen, Tampereen yliopisto

SU 6.5. VANHEMMUUS ON KASVUKYSYMYS
 #vanhemmuus #äitiys #isyys #lapset #kasvu #vastuu
 Mukana isyyttutkija Johanna Mykkänen, Jyväskylän yliopisto

LAURAN TAKOMO on kaikille avoin, yhteisöllinen valmennuspaja, jossa toimittaja Laura Siltala toimii ahjon syyttäjänä ja huolehtii siitä, että tuli ei sammu kesken kaiken.

Takomossa aihetta lämmitetään ensin asiantuntijavieraiden kanssa, jonka jälkeen alkaa vuorovaikutuksellinen takominen pienemmissä ryhmissä. Illan lopuksi katsotaan, minkälaisiin muotoihin teema on taipunut.

VAPAA PÄÄSY
 JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA
www.iltalaurankansa.fi

Kirkolle energia- ja ilmastostrategia

Kirkkohallitus on päättänyt asettaa kirkon ilmastotyölle strategiset tavoitteet. Tarkoituksena on päivittää vuonna 2008 voimaan tullutta Kirkon ilmasto-ohjelmaa *Kiitollisuus, kunnioitus, kohtuus*.

Nyt laadittava strategia on tahdonilmaus kirkon sitoutumisesta ilmastotyöhön osana kansallisia tavoitteita, ja se asettaa konkreettiset tavoitteet kirkon tilojen ja toiminnan hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi vuosiin 2030 ja 2050 mennessä. Strategia asettaa tavoitteita rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi ja kestävien energiamuotojen käyttöönoton edistämiseksi kaikessa kirkon toiminnassa.

Lisäksi valmisteilla on kirkon ympäristödiplomijärjestelmän uudistaminen. Järjestelmässä on nyt mukana yli sata seurakuntaa. Uuden järjestelmän on määrä tulla voimaan vuoden 2020 alussa.

Strategiatyöryhmän tulee saada työ valmiiksi tammikuun 2019 loppuun mennessä.

Arkkipiispan vaali ratkeaa vasta toisella kierroksella

Espoon piispa Tapio Luoma tai Porvoon piispa Björn Vikström on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seuraava arkkipiispa.

KIRKON VIESTINTÄ teksti MARKKU PIHLAJA kuvat

Espoon piispa **Tapio Luoma** ja Porvoon piispa **Björn Vikström** jatkavat toiselle kierrokselle Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispan vaalissa. Kukaan ehdokkaista ei saanut yli puolta annetuista äänistä ensimmäisellä kierroksella.

Luoma sai 38 prosenttia ja Vikström 26,2 prosenttia ehdokaiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Vaalien ensimmäisen kierroksen äänestysprosentti oli 92. Arkkipiispanvaalissa äänioikeutettuja on kaikkiaan 1 530. Äänioikeutettuja ovat arkkihiippakunnan papit ja lehtorit sekä seurakuntien valitsemat maallikkovalitsijat, joita on yhtä monta kuin hiippakunnan äänioikeutettuja pappeja ja lehtoreita. Äänivaltaisia ovat myös kaikki kirkolliskokousedustajat sekä hiippakuntavaltuustojen, tuomiokapituliin ja kirkkohallituksen jäsenet.

Kirkon uudistetun vaalilainsäädännön mukaisesti Turun arkkihiippakunnan äänioikeutettujen äänen painoarvo vähennetään vaalin tulosta laskettaessa jakamalla äänet kolmella. Uudistuksella on pyritty siihen, että muiden hiippakuntien ja kokonaiskirkon vaikutus arkkipiispan vaalissa on vahvempi arkkipiispan kokonaiskirkon tehtävien ja niiden merkityksen kasvettua.

Toinen vaalikierros järjestetään torstaina 1.3. Tapio Luoman ja Björn Vikströmin kesken. Uusi arkkipiispa aloittaa tehtävässään kesäkuun alussa, kun nykyinen arkkipiispa **Kari Mäkinen** jää eläkkeelle.

Tiesitkö?
Ensimmäisen kierroksen tulokset

- Tapio Luoma 259,333 (38%)
- Björn Vikström 179,000 (26,2%)
- Heli Inkinen 97,333 (14,2%)
- Ville Auvinen 89,333 (13,1%)
- Ilkka Kantola 58,333 (8,5%)

Espoon piispa Tapio Luoma.

Porvoon piispa Björn Vikström.

Suhteellisen kivaa
Parisuhdepäivä 11.3. klo 9.30-16
Vesalan leirikeskuksessa

Vuorovaikutustaidot arjen työkaluina,
 Kaisu ja Hannu Puranen
 Parisuhdekeskus Katajasta
 Lastenhoito järjestetty
 Lounas 6/3€ (maksu käteisellä)

Tied. ja ilmoittautuminen
26.2. mennessä
 Anne Savolin, 050 380 0583
anne.savolin@evl.fi

Asianajotoimisto Urtti
AA Elina Saari & AA, VT Erkki Urtti & OTM Eero Urtti

Palveluitamme:
Perhe- ja perintöoikeus, mm. edunvalvontavaltakirja, testamentit, perukirjat, perinnönjaoat, avioero-ositukset.
Ympäristöoikeus, mm. kaavoitusasiat, tie- ja lunastusriidat, maa-ainesten käyttö, yhteisalueiden asiat.
Asuminen ja rakentaminen, mm. kaupunkirajat ja sopimukset, asunto- ja kiinteistökauppariidat, rakennusriidat.
Maksukyvyyttömyys, mm. yrityksen konkurssi- ja saneerausmenettely.
Yhdistysten ja vesiosuuskuntien asiat.

osoite:
 Kauppakatu 27 A 7,
 40100 Jyväskylä
puhelin
 050-336 93 26 / Elina
sähköposti:
asianajo@urtti.fi
kotisivut:
www.urtti.fi

Henki & elämä

ELLILLÄ ON NYT ALE
 JA UUSI POP-UP-MYYMÄLÄ.
 TULE TEKEMÄÄN LÖYTÖJÄ!

Ellin KIRJA
 KRISTILLINEN KIRJAKAUPPA
 JA PALJON MUUTA!

KÄVELYKADULLA, KAUPPAKATU 25
 P. 044 055 6289
 MA-PE 10-18, LA 11-15
WWW.ELLINKIRJA.FI

Hautakiviliike Ikuistettu Oy
 Laadukkaat kivet
 Yksilöllinen palvelu

OJALA
 LAUSI KALVI
 +358 2000 1011000

Puh: 045 109 1809
www.ikuistettu.net
ikuistettu@gmail.com

K Market Kauppapalvelu

KAUPPAKASSIT SUORAAN KOTIOVELLESI!

TILAUS TÄNÄÄN, TOIMITUS HUOMENNA.
Kauppatilaukset puhelimitse 044 738 2008
 tai sähköpostitse osoitteessa
kauppapalvelut@k-market.com

K Market KOTIVÄYLÄ
 Keljonkankaantie 62
 40530 Jyväskylä

K Market KINKOMAA
 044 738 2008
kauppapalvelut@k-market.com
 Liikekuja 4
 40930 Kinkomaa

Uusi ilme viestii valoa ja rohkeutta

Jyväskylän seurakunnan logo vaihtuu. Muutos on osa laajempaa ulkoasu-uudistusta, joka toteutetaan kevään aikana.

SIRPA KOIVISTO teksti
MAINOSTOIMISTO M1
HEIKKI IMPIÖ kuva

Jyväskylän seurakunnan graafinen ilme uudistuu. Sen myötä vaihtuu muun muassa seurakunnan logo. Uudistuksen tavoitteena on näkyä seurakuntalaisille entistä yhtenäisempänä ja vahvempänä.

– Olemme näkyneet ulospäin sangen kirjavasti. Toivomme, että uudistuksen myötä seurakunnan tunnistettavuus helpottuu, Jyväskylän seurakunnan viestintäpäällikkö **Marjo Rönnkvist** vahvistaa.

Uuden ilmeen on suunnitellut jyväskyläläinen mainostoimisto M1. Uudistuksen lähtökohtana on ollut seurakunnan strategia *Rohkeasti hengellinen ja reilusti välittävä* sekä strategiasta nouseva tehtävä huolehtia lähimmäisistä ja luoma-

kunnasta kristillisiä arvoja vaalien. – Seurakunta on läsnä ihmisten elämässä koko elämänsä ajan. Uusi ilme viestii läsnäolosta, välittämistä ja monimuotoisuudesta, M1:n Art director **Jari Riikonen** kertoo.

” Logossa voi Riikosen mukaan nähdä erilaisia asioita: kolminaisuutta, avoimia ovia tai avoimen kirjan.

Näkyvin osa uudistusta on uusi logo. Se on abstrakti tunnus, joka herättää erilaisia tulkintoja. Siinä voi Riikosen mukaan nähdä erilaisia

asioita: kolminaisuutta, avoimia ovia tai avoimen kirjan. Risti on tunnuksesta näkyvästi esillä. Logon oranssi väri kuvastaa iloa ja valoa, mutta myös rohkeutta ja toivoa. Riikonen toivoo logon herättävän positiivisia ja myönteisiä mielikuvia.

Ensimmäisenä käyttöön otettava logo on osa laajempaa ulkoasu-uudistusta. Kevään kuluessa uusi ilme näkyy muun muassa kaikissa graafisissa materiaaleissa ja seurakunnan nettisivuilla.

Visuaalisuus on tärkeä osa viestintää. Jari Riikosen mukaan niin yritysten kuin yhteisöjen on aika ajoin mietittävä, miltä ne näyttävät ulospäin.

– Viestintä muuttuu jatkuvasti. Muutoksia joudutaan tekemään muutaman vuoden sykleissä.

Uuden ilmeen suunnittelun lähtökohtana on ollut Jyväskylän seurakunnan strategia, kertoo mainostoimisto M1:n Art director Jari Riikonen.

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Jyväskylän seurakunnan edellisestä ulkoasu-uudistuksesta on lähes kymmenen vuotta.

– Tähän asti käytössä ollut logo on aikanaan tehty Jyväskylän kau-

punkiseurakuntaa varten. Seurakuntien yhdistyessä logo otettiin uuden seurakunnan käyttöön. Nyt on aika uudistua, Marjo Rönnkvist toteaa.

Elämästä

Kertun pyhäkoulu on jatkunut 55 vuotta

TATU KUUKKANEN
teksti ja kuva

Olen **Kerttu Savela**, 79. Asun Tölskässä Vaajakoskella omakotitalossa. Olen kotoisin Toivakasta, Palosen kylältä. Pidän kotonani pyhäkoulu joka sunnuntai kello kaksi. Olen toiminut pyhäkoulunopettajana 55 vuotta.

Opetan lapsille pyhäkoulussa tärkeitä asioita *Raamatusta*. Taivaan isältä pyydän siunausta joka päivä. Kun lapset tulevat pyhäkouluun, saan siitä paljon iloa ja riemua. Askartelen, piirrän ja laulan heidän kanssaan. Pyhäkoulu koostuu syksystä kevääseen. Kesän

aikana tulee tietty tyhjiys, kun on taukoa.

Pyhäkoulussa opitaan sanan lisäksi säännöistä ja käytöstavoista. Sisätiloissa otetaan hattu pois päästä ja pöydän ääreen saa tulla vasta aamenen jälkeen. Ihmiselle on tärkeää osata myös istua hiljaa. Tarjoan lapsille mehua, pullaa ja karkkeja, kun toimitus on ohi. Kesällä pyhäkoululaiset käyvät mökillämme Leivonmäellä. Jouluna emme kokoontu, pääsiäisenä kylläkin. Pyrin löytämään joka kerralle jotakin uutta sanomaa.

Aloitin pyhäkoulun pitämisen, koska **Matti Taipale** -niminen pap-

pi kehotti minua siihen. Pyhäkoulu on peruuntunut vain kerran, kun jalkani murtui. Niin sydämen asia tämä on. Lapsia täytyy yrittää ymmärtää ja leikkiä heidän kanssaan piiloleikkiä. Joskus lapset kyselevät hankalia kysymyksiä, kuten missä Jumala nukkuu. Niihin yritän parhaani mukaan vastata.

Olin nuorena töissä tulitikku- sekä karamellitehtaalla Vaajakoskella. Sittemmin löysin työn vanhusten kotihoitajana, joka sopi minulle paremmin. Pidän kotitöistä, ruoanlaitosta ja astioiden pesusta. Tein sitä työtä eläkepäiviin asti. Toivon, että itseänikin hoidetta-

siin samalla tavalla sitten, kun siihen tulee tarve. Auttamisesta saa hyvän mielen.

Toivon tulevaisuudelta terveyttä. Täytän ensi vuonna 80 ja tyttämeni 60. Taivaan isä on antanut terveyttä elää näin pitkän elämän. Kun ihminen vanhenee, sitä tulee takaisin lapseksi, sanotaan. Menin naimisiin 17-vuotiaana. En olisi uskonut silloin, että tulemme olemaan mieheni kanssa 60 vuotta naimisissa. Toimin tällä hetkellä hänen omaishoitajanaan. Olen paitsi lapsirakas, myös kukkahullu ihminen. Kotini on täynnä erilaisia kasveja ja kukkia. Ensiksi tulee mies, sitten kukat.

Kerttu Savela pitää joka sunnuntai pyhäkoulu kotonaan Tölskässä. Pyhäkoulussa käy lähialueen tarha- ja alakouluikäisiä lapsia.